

POSTANOWIENIE

Dnia 26 października 2018 r.

Sąd Okręgowy w Krakowie, I Wydział Cywilny

w składzie następującym:

Przewodniczący: SSO Agnieszka Włodyga

Protokolant: Anna Krzak

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 25 października 2018 r. w Krakowie

sprawy z wniosku: Pełnomocnika Komitetu Wyborczego Wyborców J. O. K. M. M. (1)

przy uczestnictwie: M. M. (2)

o wydanie orzeczenia w trybie wyborczym

postanawia: I. oddalić wniosek;

II. stwierdzić, że wnioskodawca i uczestnik ponoszą koszty postępowania związane ze swym udziałem w sprawie.

UZASADNIENIE

Wnioskodawca – Pełnomocnik Komitetu Wyborczego Wyborców J. O. K. M. M. (1), wniósł na podstawie art. 111 § 1 ustawy Kodeks wyborczy o orzeczenie:

a) zakazu rozpowszechniania przez uczestnika M. M. (2) nieprawdziwych informacji o rzekomym braku działań prezydenta miasta K. J. M. na rzecz poprawy jakości powietrza w K.;

b) nakazania uczestnikowi M. M. (2) sprostowania nieprawdziwych informacji w terminie nie późniejszym niż 48 godzin od dnia wydania postanowienia przez Sąd poprzez opublikowanie na antenie telewizji (...) przed głównymi wydaniami odpowiednio (...) i (...) po blokach reklamowych bezpośrednio poprzedzających emisję wyżej wymienionych programów oświadczenia o następującej treści: „Nieprawdziwe są informacje podane przeze mnie w dniu 14 października 2018 r. podczas spotkania wyborczego komitetu wyborczego (...) w K. o braku działań prezydenta Miasta K. J. M. na rzecz poprawy jakości powietrza w K.. M. M. (2), (...)” poprzez jego odczytanie oraz jednoczesne wyświetlenie planszy z tekstem powyższego oświadczenia wypełniającym cały ekran;

c) nakazania uczestnikowi M. M. (2) sprostowania nieprawdziwych informacji w terminie nie późniejszym niż 48 godzin od dnia wydania przez Sąd postanowienia przez złożenie oświadczenia na głównej stronie profilu F. Partii (...) w formacie nie mniejszym niż 30 % strony zapisanego czarną czcionką Tahoma wielkości nie mniejszej niż 14 pkt o treści: „ Nieprawdziwe są informacje podane przeze mnie w dniu 14 października 2018 r. podczas spotkania wyborczego komitetu wyborczego (...) w K. o braku działań prezydenta Miasta K. J. M. na rzecz poprawy jakości powietrza w K.. M. M. (2), (...)”, przy czym oświadczenie winno zawierać wyłącznie wskazany tekst bez żadnych wprowadzeń, dodatków, komentarzy, omówień czy odniesień oraz innych zabiegów formalnych bądź treściowych umniejszających lub zmieniających znaczenie, rangę i powagę oświadczenia;

d) nakazania uczestnikowi M. M. (2) sprostowania nieprawdziwych informacji w terminie nie późniejszym niż 48 godzin od dnia wydania przez Sąd postanowienia przez złożenie oświadczenia na pierwszej stronie papierowego wydania Gazety Krakowskiej, Dziennika Polskiego, Faktu, Gazety Wyborczej (w tym ostatnim przypadku w dodatku

lokalnym) w formacie nie mniejszym niż 30 % strony zapisanego czarną czcionką Tahoma wielkości nie mniejszej niż 14 pkt o treści: „Nieprawdziwe są informacje podane przeze mnie w dniu 14 października 2018 r. podczas spotkania wyborczego komitetu wyborczego (...) w K. o braku działań prezydenta Miasta K. J. M. na rzecz poprawy jakości powietrza w K.. M. M. (2), (...)”, przy czym oświadczenie winno zawierać tylko wskazany tekst bez żadnych wprowadzeń, dodatków, komentarzy, omówień czy odniesień do innych zabiegów formalnych, technicznych czy redakcyjnych, umniejszających lub zmieniających znaczenie, rangę i powagę oświadczenia.

Na uzasadnienie wnioskodawca wskazał, że jest pełnomocnikiem wyborczym Komitetu Wyborczego Wyborców J. O. K.. Kandydatem Komitetu na urząd prezydenta jest J. M. pełniący funkcję prezydenta miasta od 2002 r. W trakcie kampanii wyborczej, w dniu 14 października 2018 r. uczestnik postępowania M. M. (2) podczas publicznego spotkania wyborczego komitetu (...) w K. powiedział m. in., w sprawie jakości powietrza w K., zagadnienia nazywanego powszechnie problemem smogowym, że „... poprzednicy, w tym ci którzy rządili tym miastem nie zrobili nic lub prawie nic...”. Wnioskodawca wskazał, że wypowiedziane słowa są informacją nieprawdziwą. Na potwierdzenie zajętogo stanowiska przedłożył do wniosku szereg dokumentów świadczących o działaniach podejmowanych przez stosowne władze miasta K. w kwestii poprawy jakości powietrza. Zdaniem wnioskodawcy, sama wypowiedź uczestnika musi być uznana za wypowiedź zawierającą informację, która leży w sferze faktów – danych poddających się weryfikacji na płaszczyźnie prawda – fałsz.

W odpowiedzi na wniosek uczestnik M. M. (2) wniósł o oddalenie wniosku. Podniósł, że wypowiedź uczestnika podczas spotkania wyborczego komitetu wyborczego (...) w K. w dniu 14 października 2018 r. miała charakter ocenny, stanowi komentarz i opinię. Sama wypowiedź – o charakterze ocennym – ma też podstawy faktyczne. Zgłoszone żądania wniosku mają treść nieadekwatną do niespornego stanu faktycznego – ewentualne uwzględnienie wniosku nałożyłoby na uczestnika obowiązek sprostowania informacji, która de facto nie została przez niego wyartykułowana. Żądania wniosku mają też formę nadmierną i przewyższającą niezbędne potrzeby ochrony wnioskodawcy.

Sąd ustalił następujące fakty:

W dniu 14 października 2018 r. uczestnik M. M. (2) podczas publicznego spotkania wyborczego komitetu wyborczego (...) w K., transmitowanego przez dwie stacje telewizyjne ((...), (...)), omawiając problem jakości powietrza w K., wypowiedział się w następujący sposób: „tylko to przełamanie tej niemożności, która tu w K. panuje, która powoduje, że właśnie smog jest taką zmurą. Ja jadę tutaj do Państwa ze S., czy spod S. właściwie gdzie tam też to miasteczko przyczynia się właśnie do tego, że nasze powietrze jest nie takie jakie powinno i musimy pokazać w K. to co pokazaliśmy na poziomie rządu, że w ciągu dziewięciu miesięcy wdrożyliśmy rozporządzenie o jakości kotłów, ustawę o jakości paliw, i dzisiaj ruszyliśmy realnie już z pierwszym domem z ustawą izolacji termomodernizacji budynków mieszkalnych, domów jednorodzinnych w całej Polsce. A więc nasza kandydatka pani M. W. nie tylko mówi, ale też niesie ze sobą wielki ładunek wiarygodności i to co już zrealizowaliśmy i drodzy mieszkańcy K. z panią M. jako przyszłym prezydentem, z panią M. W., będziemy w stanie dużo szybciej niż ta niemoc, którą zresztą w wyroku z 22 lutego tego roku Trybunał Sprawiedliwości, a odnosił się w tym wyroku do lat 2008-15, określił jako brak polityki na rzecz czystego powietrza, czyli poprzednicy, w tym ci którzy rządili tym miastem nie zrobili nic lub prawie nic. Pani M. W. ma już ze sobą wiele rozwiązań, które zmienią powietrze tego miasta. Nasze powietrze, (...) powietrze będzie bardziej czyste, my będziemy zdrowsi i w portfelach mieszkańców K. zostanie więcej środków, ponieważ termomodernizacja spowoduje, że będzie mniejsza potrzeba na po prostu wydawanie pieniędzy na gaz, na węgiel, czy inne paliwo”.

dow: nagranie dołączone do akt, k. 30

W poprzednich latach Prezydent Miasta K., Rada Miasta K. podejmowały szereg działań adekwatnych do rangi problemu i prawidłowo ukierunkowanych mających na celu osiągnięcie wymaganej jakości powietrza na terenie miasta i ograniczenie jego zanieczyszczenia pyłami zawieszonymi ((...)), (...), (...) Prezydent Miasta K. występował ze stosownymi apelami do właściwych organów, postulatami, pismami, przygotowywał projekty uchwał, zawierał porozumienia.

Dow: dokumenty dołączone do wniosku, k. 31 - 175

Sąd zważył co następuje:

Zgodnie z art. 111 § 1 ustawy Kodeks wyborczy: Jeżeli rozpowszechniane, w tym również w prasie w rozumieniu ustawy z dnia 26 stycznia 1984 r. - Prawo prasowe (Dz. U. poz. 24, z późn. zm.), materiały wyborcze, w szczególności plakaty, ulotki i hasła, a także wypowiedzi lub inne formy prowadzonej agitacji wyborczej, zawierają informacje nieprawdziwe, kandydat lub pełnomocnik wyborczy zainteresowanego komitetu wyborczego ma prawo wnieść do sądu okręgowego wniosek o wydanie orzeczenia:

- 1) zakazu rozpowszechniania takich informacji;
- 2) przepadku materiałów wyborczych zawierających takie informacje;
- 3) nakazania sprostowania takich informacji;
- 4) nakazania publikacji odpowiedzi na stwierdzenia naruszające dobra osobiste;
- 5) nakazania przeproszenia osoby, której dobra osobiste zostały naruszone;
- 6) nakazania uczestnikowi postępowania wpłacenia kwoty do 100 000 złotych na rzecz organizacji pożytku publicznego.

§ 2. Sąd okręgowy rozpoznaje wniosek, o którym mowa w § 1, w ciągu 24 godzin w postępowaniu nieprocesowym. Sąd może rozpoznać sprawę w przypadku usprawiedliwionej nieobecności wnioskodawcy lub uczestnika postępowania, którzy o terminie rozprawy zostali prawidłowo powiadomieni. Postanowienie kończące postępowanie w sprawie sąd niezwłocznie doręcza wraz z uzasadnieniem osobie zainteresowanej, o której mowa w § 1, i zobowiązanemu do wykonania postanowienia sądu.

§ 3. Na postanowienie sądu okręgowego przysługuje w ciągu 24 godzin zażalenie do sądu apelacyjnego, który rozpoznaje je w ciągu 24 godzin. Od postanowienia sądu apelacyjnego nie przysługuje skarga kasacyjna i podlega ono natychmiastowemu wykonaniu.

§ 4. Publikacja sprostowania, odpowiedzi lub przeprosin następuje najpóźniej w ciągu 48 godzin, na koszt zobowiązanego. W orzeczeniu sąd wskazuje prasę w rozumieniu ustawy z dnia 26 stycznia 1984 r. - Prawo prasowe, w której nastąpić ma publikacja, oraz termin publikacji.

§ 5. W razie odmowy lub niezamieszczenia sprostowania, odpowiedzi lub przeprosin przez zobowiązanego w sposób określony w postanowieniu sądu sąd, na wniosek zainteresowanego, zarządza opublikowanie sprostowania, odpowiedzi lub przeprosin w trybie egzekucyjnym, na koszt zobowiązanego.

§ 5a. Do sprostowania, odpowiedzi lub przeprosin publikowanych w programach nadawców radiowych lub telewizyjnych stosuje się przepisy ustawy z dnia 29 grudnia 1992 r. o radiofonii i telewizji dotyczące działalności reklamowej w programach telewizyjnych i radiowych, z tym że czas przeznaczony na ich publikację nie jest wliczany do dopuszczalnego wymiaru czasu emisji reklam określonego w art. 16 tej ustawy.

§ 6. W sprawach, o których mowa w § 1, 4 i 5, przepisu art. 104 nie stosuje się.

Przedmiotowa wypowiedź uczestnika stanowiła formę agitacji wyborczej, co nie było sporne pomiędzy stronami, została wypowiedziana na konwencji wyborczej. Poza sporem w sprawie pozostawało również to, że wnioskujący posiadał legitymację procesową czynną, uczestnik posiadał legitymację procesową bierną, spotkanie komitetu wyborczego (...) w K. w dniu 14 października 2018 r. miało miejsce w trakcie kampanii wyborczej do samorządu

wyborczego, która rozpoczęła się w dniu 14 sierpnia 2018 r. i trwała do dnia 19 października 2018 r., przy czym druga tura wyborów na prezydenta miasta K. została wyznaczona na dzień 4 listopada 2018 r.

Przechodząc do oceny merytorycznej wniosku, w pierwszej kolejności niezbędnym było udzielenie odpowiedzi na pytanie czy kwestionowana wypowiedź stanowiła stwierdzenie faktu czy też stanowiła opinię osoby jej wyrażającej, czyli uczestnika postępowania. Kwestia ta miała pierwszoplanowe znaczenie, ponieważ zgodnie z art. 111 ustawy kodeks wyborczy ochrona prawna kandydata przed nieprawdziwymi informacjami dotyczy jedynie nieprawdziwych informacji – faktów rozpowszechnianych w trakcie kampanii wyborczej. Ochrona ta nie obejmuje sądów, twierdzeń o charakterze ocennym.

Zgodnie z powszechną definicją wyrażenia „fakt” przez sformułowanie to rozumie się: konkretne wydarzenie, które miało miejsce w określonym czasie; sprawdzoną informację; coś prawdziwego co zdarzyło się a nie jest fikcją; coś co podlega obserwacji. „Opinia” zaś to subiektywne zdanie określonej osoby na temat jakiejś sprawy, rzeczy; odczucia określonej osoby na dany temat, jej pogląd; to wyrażenie swoich myśli na dany temat. „Opinia” to dodanie własnej oceny do faktu.

W dalszej kolejności wskazać należy, że tylko fakty podlegają ocenie w kategorii prawda/fałsz. Takiej ocenie nie podlegają opinie mające charakter oceny. W ocenie sądu, kwestionowana przez wnioskodawcę wypowiedź uczestnika z dnia 14 października 2018 r., stanowiła wyraz jego oceny nie podlegającej weryfikacji pod kątem prawdy i fałszu. Sformułowanie, które znalazło się w wypowiedzi uczestnika podczas spotkania wyborczego komitetu wyborczego (...) w K. w dniu 14 października 2018 r., a dotyczące kwestii jakości powietrza w K. w brzmieniu: „... poprzednicy, w tym ci którzy rządzą tym miastem nie zrobili nic lub prawnie nic ... (w kwestii jakości (...) ...)” ma charakter oceny a nie stanowi stwierdzenia faktu. W wypowiedzi tej brak odniesienia do konkretnych wydarzeń, sprawdzonych informacji, danych liczbowych. Za to w wypowiedzi tej znajduje się subiektywna – krytyczna ocena dotycząca działań podejmowanych względnie niepodejmowanych w kwestii ochrony jakości powietrza w K. przez osoby rządzące miastem. Wypowiedź uczestnika nie zawierała w swej treści nieprawdy co do faktów (na marginesie wskazać należy, że dowody dołączone do wniosku a świadczące o określonych działaniach organów Gminy K. w kwestii poprawy jakości powietrza w mieście podejmowanych na przestrzeni ostatnich lat nie były przez uczestnika kwestionowane), a miała charakter oceny – krytyki tego, że w walce ze smogiem zrobiono zdecydowanie zbyt mało. Z kolei, fakt zawarcia w kwestionowanej wypowiedzi ocennej krytyki nie może stanowić skutecznej podstawy do wnioskowania o zastosowanie środków przewidzianych w art. 111 ustawy kodeks wyborczy.

Biorąc powyższe pod uwagę, żądania wniosku, w oparciu o dyspozycję art. 111 ustawy Kodeks wyborczy, nie zasługiwały na uwzględnienie.

O kosztach orzeczono na podstawie art. 520 § 1 k.p.c.